

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande"

KOM(2005) 87 slutlig – 2005/0020 (COD)

(2006/C 88/14)

Den 4 april 2005 beslutade rådet att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovanstående yttrande.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 23 januari 2006. Föredragande var **Jorge Pegado Liz**.

Vid sin 424:e plenarsession den 14–15 februari 2006 (sammanträdet den 14 februari) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén enhälligt följande yttrande.

1. Sammanfattning, slutsatser och rekommendationer

1.1 Kommissionens förslag till förordning om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande⁽¹⁾ är ytterligare ett initiativ i syfte att gradvis inrätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa genom att undanröja hinder och förenkla civilrättsliga förfaranden på EU-nivå, såsom framgår av kommissionens handlingsplan som antogs av rådet (rättsliga och inrikes frågor) den 3 december 1998⁽²⁾.

1.2 I enlighet med sina tidigare ståndpunkter rörande kommissionens och rådets alla initiativ för att stärka ett verkligt europeiskt rättsligt område välkomnar och stöder kommittén detta förslag. Vidare vill vi framhålla den rättsliga grunden, som syftar till att utvidga tillämpningsområdet så att detta omfattar inte bara gränsöverskridande tvister utan även – som en valmöjlighet – nationella tvister, för att parterna skall garanteras samma möjligheter till rättvisa, snabba och tillgängliga tvistlösningsförfaranden i alla medlemsstater.

1.3 Kommittén välkomnar den tekniska och juridiska korrektheten i kommissionens förslag, som framgår av dess kommentarer om de olika artiklarna⁽³⁾, och ser positivt på den balans som uppnåtts mellan olika intressen och den välstrukturerade, utvecklade och tydligt framställda konsekvensanalys⁽⁴⁾ som kommissionen utgår från.

1.4 Genom sina allmänna och särskilda kommentarer vill kommittén visa sin uppskattning för förslaget och förbättra några av bestämmelserna, så att förfarandet blir ett effektivt instrument för att uppnå de mål det skapats för och kan ge bättre garantier för utövandet av parternas rättigheter.

1.5 EESK uppmanar därför kommissionen att anta kommitténs rekommendationer och medlemsstaterna att godkänna kommissionens förslag, med dess tillämpningsområde och karaktär.

2. Inledning och förslagets syfte

2.1 Genom detta förslag uppfylls ett av de viktigaste målen i grönboken av den 20 december 2002⁽⁵⁾. Det andra målet, införande av ett europeiskt betalningsföreläggande, är föremål för ett förslag till förordning⁽⁶⁾ som kommissionen lade fram för ett år sedan och som kommittén yttrat sig över⁽⁷⁾.

2.2 När det gäller inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande har kommissionen tagit hänsyn till Europaparlamentets och EESK:s kommentarer och rekommendationer angående den ovan nämnda grönboken och lägger nu fram ett förslag till förordning om införande av ett enhetligt och frivilligt småmålsförfarande i hela EU, både för gränsöverskridande konflikter och interna konflikter i de olika medlemsstaterna.

2.3 Detta initiativ motiveras av att det råder skillnader mellan medlemsstaternas civilprocessrättsliga bestämmelser och att framför allt gränsöverskridande tvister om mindre värden medför stora kostnader och kraftiga fördröjningar som inte alls står i proportion till de belopp det handlar om.

2.4 Kommissionen har beslutat att utvidga tillämpningsområdet för det föreslagna förfarandet till inhemska tvister för att säkerställa lika behandling för alla och för att undvika snedvriden konkurrens mellan ekonomiska aktörer. Detta är i överensstämmelse med EESK:s yttrande om grönboken, och samtidigt säkerställs att förfarandet överensstämmer med proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna.

2.5 Det framgår klart av bestämmelserna att det föreslagna förfarandet innebär ett alternativ, då fordringsägare alltid kan välja ett annat förfarande på medlemsstatsnivå, vilket också ligger i linje med EESK:s yttrande.

⁽¹⁾ KOM(2005) 87 slutlig, 15.3.2005.

⁽²⁾ EGT C 19, 23.1.1999.

⁽³⁾ Se bilaga SEK(2005) 352, 15.3.2005.

⁽⁴⁾ Se bilaga SEK(2005) 351, 15.3.2005.

⁽⁵⁾ KOM(2002) 746 slutlig, 20.12.2002 och EESK:s yttrande härom, föredragande: Jörg Frank von Fürstenwerth (EUT C 220, 16.9.2003).

⁽⁶⁾ KOM(2004) 173 slutlig, 19.3.2005.

⁽⁷⁾ EUT C 221, 8.9.2005.

2.6 Kommissionen har använt sig av följande grundprinciper vid utformningen av förfarandet:

- a) Standardformulär skall användas för att göra proceduren så enkel som möjligt.
- b) Korta tidsfrister som gör förfarandet snabbt.
- c) I princip skall förfarandet vara skriftligt, utan muntliga förhandlingar, men om domstolen anser att det är nödvändigt skall man kunna hålla förhandling i form av en telefon-, video- eller e-postkonferens.
- d) Tillräckliga garantier för det kontradiktoriska förfarandet och framläggandet av bevis.
- e) Domarna måste vara mycket noggranna under bedömningen av bevis och bevisupptagningen.
- f) Domen skall vara verkställbar enligt nationell lagstiftning utan att möjligheten att överklaga påverkas. Det skall finnas garantier för erkännande och verkställande i samtliga medlemsstater, utan att det skall behövas något exekvaturförfarande och utan att erkännandet skall kunna bestridas.
- g) Det skall inte vara obligatoriskt att företrädas av advokat.

3. Tidigare och parallella initiativ

3.1 Under lång tid har EU:s institutioner, både Europaparlamentet⁽⁸⁾ och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén⁽⁹⁾, uttryckt önskemål om att civilrättsliga procedurer bör standardiseras och förenklas för att säkerställa snabb och effektiv rättslig tillämpning.

3.2 Kommissionen har varit lyhörd för dessa önskemål som vanligtvis framförts av ekonomiska aktörer, intressenter och konsumenter och har länge undersökt vilka alternativ som är bäst. Särskilt intressanta är de nydanande framsteg som gjorts inom konsumenträttsområdet⁽¹⁰⁾.

⁽⁸⁾ Se EP:s resolutioner A2-152/86, 13.3.1987, A3-0212/94, 22.4.1994 och A-0355/96, 14.11.1996.

⁽⁹⁾ Yttranden om grönboken om konsumenters tillgång till domstolsprövning (föredragande: Manuel Ataíde Ferreira, EGT C 295, 22.10.1994) och om den inre marknaden och konsumentskyddet: möjligheter och svårigheter på den inre marknaden (föredragande: Francisco Ceballo Herrero, EGT C 39, 12.2.1996).

⁽¹⁰⁾ Se t.ex. följande:

- Kommissionens memorandum om konsumenters tillgång till domstolsprövning och kompletterande meddelande (KOM(84) 692, 12.12.1984 respektive KOM(87) 210, 7.5.1987).
- Kommissionens meddelande "Ny drivkraft för konsumentpolitiken" (KOM(85) 314 slutlig 23.7.1985 i EGT C 160, 1.7.1985).
- Kommissionens handlingsplan av den 14 februari 1996 (KOM(96) 13 slutlig).
- Kommissionens meddelande - Effektivisering av hur domar meddelas och verkställs inom Europeiska unionen (KOM(97) 609 slutlig, 22.12.1997 i EGT C 33, 31.1.1998).
- Grönboken om konsumenters tillgång till domstolsprövning och tvistlösning inom den inre marknaden (KOM(93) 576).
- Grönbok om alternativa system för tvistlösning inom civil- och handelsrätt, (KOM(2002) 196 slutlig av den 19.4.2002).

3.3 Det var dock i och med "Grönboken om ett europeiskt betalningsföreläggande och om åtgärder för att förenkla och påskynda handläggningen av tvister om mindre värden" som frågan togs upp och kunde bli ett möjligt lagstiftningsinitiativ. Redan där formulerade man på ett korrekt sätt de frågor som måste klargöras i framtida förordningar på detta område⁽¹¹⁾.

3.4 Föreliggande förslag ingår i en rad ytterst viktiga initiativ som under de senaste åren tagits för att åstadkomma rättsligt samarbete inom det civilrättsliga området⁽¹²⁾.

⁽¹¹⁾ Följande tio punkter behandlas: tröskelvärde för belopp som blir föremål för tvister, typen av tvister, huruvida förfarandet skall vara frivilligt eller obligatoriskt, användningen av formulär, hur parterna skall företrädas och vilket bistånd de skall ges, alternativ tvistlösning, bevisupptagning, innehåll i och tidsfrister för domen samt kostnader och möjlighet att överklaga.

⁽¹²⁾ Här skall särskilt framhållas:

- Kommissionens rekommendation av den 12 maj 1995 om betalningsfrister vid handelstransaktioner och kommissionens meddelande härom (EGT L 127, 10.6.1995 och EGT C 144, 10.6.1995).
- Direktiv 98/27/EG av den 19 maj 1998 om förbuds föreläggande (EGT L 166, 11.6.1998 s. 51).
- Direktiv 2000/35/EG av den 29 juni om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner (EGT L 200, 8.8.2000).
- Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel 1) (EGT L 12, 16.1.2001). Yttrande, Henri Malosse, EGT C 117, 26.4.2000.
- Rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestrida penningfordringar, (EUT L 143, 30.4.2004). Yttrande, Guido Ravoet, EUT C 85, 8.4.2003.
- Rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (EGT L 174, 27.6.2001). Yttrande, Bernardo Hernández Bataller, EGT C 139, 11.5.2001.
- Utkast till åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar på privaträttens område (EGT C 12, 15.1.2001).
- Rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (EGT L 160, 30.6.2000). Yttrande, Guido Ravoet, EGT C 75, 15.3.2000.
- Rådets förordning (EG) nr 1347/2000 av den 29 maj 2000 om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar för makars gemensamma barn (se ovan). Yttrande, Paolo Braghin, EGT C 368, 20.12.1999.
- Rådets förordning (EG) nr 1348/2000 av den 29 maj 2000 om delgivning i medlemsstaterna av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (se ovan). Yttrande, Bernardo Hernández Bataller, EGT C 368, 20.12.1999.
- Rådets beslut av den 28 maj 2001 om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk på privaträttens område, EGT L 174, 27.6.2001. Yttrande, Daniel Retureau, EGT C 139, 11.5.2001.
- Kommissionens meddelande om en ny rättslig ram för betalningar på den inre marknaden (KOM(2003) 718 slutlig, 2.12.2003). Yttrande, Guido Ravoet, EUT C 302, 15.3.2004.

3.5 Här skall särskilt framhållas rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda penningfordringar⁽¹³⁾ och kommissionens tidigare nämnda förslag till förordning om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande. Dessa texter bör särskilt beaktas vid bedömningen av kommissionens föreliggande förslag, eftersom de utifrån olika utgångspunkter tar upp samma behov – en enklare och effektivare hantering av civilrättsliga frågor i ett europeiskt rättsligt område.

4. Rättsliga instrument och rättslig grund

4.1 I enlighet med flertalet initiativ inom detta område, har kommissionen beslutat att föreslå en förordning och grundar sitt förslag på artiklarna 61 c och 65 i EG-fördraget.

4.2 Kommittén stöder till fullo kommissionens förslag. Även i sina yttranden om grönboken respektive betalningsföreläggandet ställer sig kommittén mycket positiv till antagandet av en förordning.

4.3 EESK anser även att kommissionens val av rättslig grund är helt korrekt och innebär något mer än en enbart formalistisk tolkning av rättsliga begrepp, vilket är enda sättet att uppfylla målet att inrätta ett enhetligt europeiskt rättsområde. Vidare förtjänar kommissionen särskild uppskattning för att den på ett konsekvent, tekniskt felfritt och rättsligt korrekt sätt motiverar en gemenskapsåtgärd som innebär respekt för subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen.

4.4 Kommittén vill i detta fall upprepa sin åsikt att ett initiativ av denna typ och omfattning, med alla investeringar det innebär, endast är berättigat om det även kan tillämpas på tvister inom medlemsstaterna och är frivilligt. En eventuell begränsning till gränsöverskridande tvister skulle kunna leda till att man ifrågasatte både om initiativet var relevant och om det var nödvändigt⁽¹⁴⁾.

5. Allmänna kommentarer

5.1 EESK välkomnar detta förslag till förordning, i vilket man i allmänhet tagit hänsyn till kommitténs kommentarer rörande "Grönboken om ett europeiskt betalningsföreläggande och om åtgärder för att förenkla och påskynda handläggningen av tvister om mindre värden" (KOM(2002) 746 slutlig).

5.2 EESK framhöll i sitt yttrande om grönboken att "om ett europeiskt småmålsförfarande införs gäller det framför allt att finna lösningar för att påskynda tvister om små mål, utan att riskera parternas rättssäkerhet".

⁽¹³⁾ KOM(2002) 159 slutlig, EGT C 203, 27.8.2002. Yttrande, Guido Ravoet, EUT C 85, 8.4.2003.

⁽¹⁴⁾ Eftersom antalet tvister om mindre värden (småmål) med uteslutande gränsöverskridande karaktär även i framtiden kommer att vara relativt litet, vilket konsekvensanalysen tydligt visar.

5.3 Kommittén anser att förslaget till förordning, även om det kräver några mindre förbättringar, på ett balanserat sätt tillgodoser behoven av snabb tvistlösning, tillgänglighet i fråga om kostnader och garantier för att parterna skall kunna utöva sina rättigheter.

5.4 För att det nya systemet helt och fullt skall kunna erbjuda rättvis, snabb och billig tvistlösning är det dock avgörande – och kommittén lägger särskild vikt vid denna punkt – att medborgarna, och inte bara jurister, lär känna det genom systematisk information som tar upp både fördelarna och nackdelarna jämfört med traditionella system (kostnader, bevisföring, bestämmelserna rörande överklagande, tillgång till advokater, ombud, tidsfrister etc.).

5.5 En av de avgörande förutsättningarna för att gränsöverskridande tvister skall kunna lösas på ett lyckat sätt är att frågan om användning av olika språk får en lösning och att alla berörda – domstolar, jurister och parter – förstår exakt hur förfarandet fungerar. Därför krävs en betydande insats för att göra formulären mer begripliga.

5.6 Kommittén har redan yttrat sig i denna fråga flera gånger, och vill återigen framhålla sitt stöd för utvecklingen och fördjupningen av mekanismer för alternativ tvistlösning. Dessa mekanismer bör innefatta tydliga och strikta bestämmelser och principer och harmoniseras på gemenskapsnivå, och man skulle kunna hänvisa till dem i förslagets motivering.

6. Särskilda kommentarer

6.1 Artikel 2 – Tillämpningsområde

6.1.1 Kommittén anser att maximibeloppet 2 000 euro i många situationer är helt otillräckligt med tanke på de nuvarande priserna på varor och tjänster. När det dessutom är möjligt att överklaga (artiklarna 13, 15 och 16) anser kommittén att detta belopp bör vara minst 5 000 euro. Sett från en rent ekonomisk synpunkt och med tanke på de kostnader som beräknats genom den utvidgade konsekvensanalysen, skulle en ökning av maximibeloppet bidra till en ännu mer betydande minskning av kostnaderna.

6.1.2 Det är inte klart vad som menas med att förordningen "särskilt inte" skall omfatta skattefrågor, tullfrågor och förvaltningsrättsliga frågor. Eftersom det gäller en begränsning av förordningens tillämpningsområde bör detta enligt god juridisk sed inte nämnas i det stycke där man talar om vad som är tillämpligt, utan i förteckningen över det som inte är tillämpligt. Denna mening borde alltså strykas i punkt 1 och läggas till i punkt 2.

6.1.3 Det är heller inte klart varför skiljeförfaranden nämns i punkt 2 e i denna artikel. Skiljeförfaranden har faktiskt ingenting att göra med de övriga ärenden som räknas upp i punkten, och utgör snarare en alternativ tvistlösning som självklart är utesluten på grund av sin karaktär och inte behöver nämnas. Kommittén föreslår att punkt 2 e skall utgå.

6.1.4 Kommittén beklagar att Danmark – av välkända, allmänna orsaker som rör dessa frågor⁽¹⁵⁾ – har beslutat att inte alls tillämpa denna förordning. Kommittén hoppas dock att hindren för fullbordande av den inre marknaden i framtiden kommer att undanröjas⁽¹⁶⁾, och ser positivt på att Storbritannien och Irland överväger att ansluta sig till detta initiativ, liksom de tidigare anslutit sig till liknande initiativ.

6.2 Artikel 3 – Inledning av förfarandet

6.2.1 Preskription och preskriptionsavbrott bör enligt kommitténs åsikt regleras genom medlemsstaternas lagstiftning. En annan möjlighet är att man i punkt 4 beskriver de olika möjligheterna att inleda ett förfarande och föreskriver att preskriptionen avbryts från och med det datum då ansökan bevisligen skickats, något som är särskilt relevant i gränsöverskridande tvister där det kan ta lång tid för posten att komma fram⁽¹⁷⁾.

6.2.2 Det är positivt att kommissionen i punkt 6 i denna artikel ger sökanden möjlighet att rätta eller komplettera innehållet i formuläret. Kommittén har tidigare föreslagit detta, i yttrandet om förordningen om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande, och gläder sig därför över att möjligheten föreskrivs i denna förordning. Vi anser dock att det bör fastställas en relativt kort tidsfrist för rättelsen.

6.2.3 Bestämmelserna i punkt 7 i artikeln är dock oroväckande. Vem skall i praktiken ge denna "praktiska hjälp"? Har dessa personer rätt utbildning för att göra det? Kommittén menar visserligen inte att denna uppgift skall vara förbehållen advokater och juridiska rådgivare, men vill fästa uppmärksamheten på att de "praktiska" aspekter som nämns kan innefatta faktorer som kräver lämplig juridisk utbildning. Det kan också vara nödvändigt att de personer som utför uppgifterna gör detta utan ersättning, något som är ogörligt i många medlemsstaters domstolar och som lätt kan uppfattas stå i strid med gällande god advokatsed och andra etiska bestämmelser inom juristkåren.

⁽¹⁵⁾ I enlighet med artikel 1 i protokollet om Danmarks ställning, som utgör bilaga till Amsterdamfördraget, deltar Danmark inte i de av rådet antagna åtgärderna rörande rättsliga och inrikes frågor för att tillämpa avdelning IV i fördraget.

⁽¹⁶⁾ I likhet med vad som hände i frågan om erkännande och genomförande av domar på privaträttens område (rådets beslut av den 20 september 2005, EUT L 299, 16.11.2005).

⁽¹⁷⁾ Detta är redan fallet i kommissionens förslag om ändring av förordningen om delgivning i medlemsstaterna av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur.

6.3 Artikel 4 – Förfarandets vidare gång

6.3.1 Kommittén förstår orsakerna till beslutet att förfarandet i princip skall vara skriftligt, men vill fästa uppmärksamheten på fördelarna med muntliga förhandlingar, även i syfte att underlätta försök till förlikning, och slår vakt om artikel 6 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

6.3.2 I punkterna 5 och 6 i denna artikel ges möjlighet att inkomma med en motfordran, även om denna gäller ett annat fall.

6.3.2.1 Kommittén har allvarliga invändningar mot att ett förfarande som detta, som är avsett att vara snabbt och mycket informellt, ger möjligheter till motfordran utan att detta innebär en automatisk övergång till ett ordinarie förfarande.

6.3.2.2 Vidare anser kommittén att en motfordran som inte uppstått ur samma rättsförhållande som ligger till grund för ansökan inte skall vara tillåtlig.

6.3.2.3 Under alla omständigheter bör en motfordran endast tillåtas om värdet av densamma inte överstiger det maximibelopp som angetts för förfarandet, eftersom man annars förbiser förfarandets målsättning.

6.3.3 Slutligen anges i punkt 7 andra stycket att domstolen i det fall ett dokument inte är avfattat på ett av de språk som anges i förordning (EG) nr 1348 skall "råda" vederbörande att tillhandahålla en översättning. Om detta inte görs, vad får det då för konsekvenser för ansökan och förfarandet? Denna fråga måste klargöras. Det rör sig om en förordning och man kan inte vänta sig att medlemsstaterna åtgärdar brister i den, såvida frågan inte omfattas av tillämpningen av den allmänna principen i artikel 17.

6.4 Artikel 5 – Förfarandets avslutning

6.4.1 I artikel 5.1 c står det att domstolen skall "kalla parterna till en förhandling", men skillnaden mellan att kalla och att delge är välkänd, och här handlar det helt klart om en delgivning. Därför föreslår kommittén att kommissionen ändrar ovannämnda sats till "delge parterna kallelse till förhandling".

6.4.2 Det bör fastställas en maximal tidsfrist för delgivning av kallelse till förhandling.

6.5 Artikel 6 – Förhandling

6.5.1 Kommittén välkomnar bestämmelser som ger möjlighet att använda ny teknik vid förhandlingar när detta är lämpligt.

6.5.2 EESK vill dock göra kommissionen uppmärksam på att tillämpningsområdena för var och en av dessa nya tekniker inte är tydligt fastställda och att användningen av denna teknik i vissa situationer kan äventyra rätten till försvar och grundläggande processrättsliga principer, såsom säkerhet, klart rättsläge, kontradiktoriskt förfarande och omedelbar bevisföring. Man kan till exempel tänka sig att e-post skulle användas för att höra ett vittne eller ta emot bevis från en sakkunnig.

6.5.3 Kommittén påpekar att äktheten hos sådana uttalanden eller förklaringar måste garanteras, till exempel genom elektroniska signaturer. Vidare bör man vidta nödvändiga åtgärder för att lokala domstolar skall förfoga över teknisk infrastruktur som möjliggör överföring av en juridiskt giltig förklaring till en annan domstol, även i utlandet (via säker e-post-förbindelse eller bevisupptagning via telefon-, video- eller e-postkonferens).

6.5.4 EESK uppmanar även kommissionen att ändra artikel 6.1 och avgränsa dess tillämpningsområde, genom att tydligt ange i samband med vilka handlingar och i vilka situationer telefon, video och e-post kan användas.

6.5.5 Det är svårt att förstå varför den ena parten skall kunna vägra att använda denna teknik, när båda parterna redan är överens om att den är tillförlitlig. Därför föreslår vi att punkten formuleras om, så att parterna skall kunna vägra att använda tekniken i fråga endast när det inte finns tillräckliga garantier för att den är tillförlitlig och för att båda parterna behandlas på samma sätt.

6.6 Artikel 7 – Bevisupptagning

6.6.1 Kommittén är oroad över möjligheten till bevisupptagning via telefon. Enda sättet att garantera trovärdigheten hos bevis som lagts fram under ett telefonsamtal är att spela in och sedan skriva ut samtalet. Kommittén uppmanar därför kommissionen att undanta telefon från de medel som får användas för bevisupptagning, såvida inte ovanstående förfarande är möjligt.

6.6.2 Formuleringen "i undantagsfall får domstolen" i punkt 2 bör enligt kommittén ändras till "domstolen får", eftersom det rör sig om ett subjektivt begrepp och det under alla omständigheter är domarens uppgift att fatta beslut om "sakkunnigbevisning".

6.7 Artikel 8 – Ombud

6.7.1 Eftersom förslaget till förordning ger parterna möjlighet att företrädas av andra personer (som inte behöver vara advokater) anser EESK att konsumentorganisationer bör ges en uttrycklig möjlighet att företräda konsumenter i konsumenttvister, och att branschorganisationer skall få samma möjlighet att företräda sina medlemmar. Denna ombudspraxis är vanlig i exempelvis alternativ tvistlösning men är inte generellt föreskriven i medlemsstaternas processlagstiftning.

6.8 Artikel 9 – Domstolens befogenheter

6.8.1 Tvärtemot det intryck som första läsningen ger, och kommissionen har bekräftat detta, ger förslaget ingen möjlighet att lösa tvister efter "rätt och rimlighet" (ex aequo et bono) och inte bara med utgångspunkt i strikt juridiska kriterier, en möjlighet som framför allt är viktig när det gäller andra anspråk än penningfordran. Detta är beklagligt, och kommittén föreslår därför att denna möjlighet införs, under förutsättning att parterna på förhand får fullständig information om alla dess aspekter.

6.8.2 När det gäller bestämmelserna i punkt 3 hänvisar vi till kommentarerna i punkt 6.2.3 i detta yttrande.

6.8.3 När det gäller punkt 4 anser vi att domstolen alltid skall försöka uppnå en "förlikning". "När domstolen anser det lämpligt skall den" bör därför ändras till "domstolen skall".

6.9 Artikel 10 – Dom

6.9.1 I slutet av punkt 2 bör man förutom möjligheten att parterna är närvarande ange att dessa kan företrädas av en annan person i enlighet med artikel 6.2.

6.10 Artikel 11 – Delgivning av handlingar

6.10.1 I punkt 2 i denna artikel anges att man när "adressatens adress är känd med säkerhet" kan delge handlingarna på ett enklare sätt, såsom genom vanligt brev, fax eller e-post.

6.10.2 EESK vill göra kommissionen uppmärksam på att formuleringen "adressatens adress är känd med säkerhet" är alltför vag och kan skapa situationer med stor rättslig osäkerhet som får allvarliga följder för parterna.

6.10.3 Flera medlemsstater har bestämmelser om delgivningsadress. Om delgivning skickas till den adress parterna kommit överens om anses delgivningen som mottagen, och då behövs inget mottagningsbevis. EESK menar dock att en överenskommen delgivningsadress inte räcker för att uppfylla kravet på att adressen skall vara känd med säkerhet.

6.10.4 Därför föreslår kommittén att delgivning utan mottagningsbevis eller utan möjlighet till ett sådant – till exempel vanliga brev – inte längre skall tillåtas, något vi tidigare uttryckligen framfört i det ovannämnda yttrandet om grönboken och yttrandet om betalningsföreläggandet.

6.11 Artikel 12 – Tidsfrister

6.11.1 Enligt kommitténs uppfattning är det i denna typ av förfarande inte godtagbart att en domstol skall kunna förlänga tidsfristerna på obestämd tid. EESK föreslår att kommissionen skall fastställa den tid med vilken tidsfristerna kan förlängas och att förlängning endast skall kunna ske en gång.

6.11.2 Kommittén anser även att det som föreskrivs i punkt 2 i denna artikel är oacceptabelt. När man känner till hur domstolarna fungerar kan man i själva verket konstatera att det sällan förekommer påföljder för överskridande av tidsfrister, i de fall sådana finns. Ovannämnda bestämmelser kommer därför så gott som säkert att leda till att förfarandet misslyckas. EESK uppmanar kommissionen att stryka punkt 2 i denna artikel.

6.12 Artikel 13 – Verkställighet av domen

6.12.1 Kommittén undrar varför kommissionen ansett det vara nödvändigt att ge möjlighet till överklagande i ett förfarande av denna typ. Antingen bör maximibeloppet för förfarandet vara betydligt högre än det kommissionen föreslår, t.ex. 5 000 euro, och i så fall motiveras möjligheten till överklagande av beloppets storlek, eller så bör det vara lägre (t.ex. 3 500 euro), och i så fall bör det inte vara möjligt att överklaga ⁽¹⁸⁾.

6.12.2 I diskussionen om möjlighet till överklagande är det viktigt att det framgår att detta gäller "vanliga" överklaganden och inte sådana fall där alla nationella lagstiftningar medger överklagande oavsett beloppets storlek på grund av brister i det rättsliga förfarandet.

6.12.3 Därför uppmanar kommittén återigen kommissionen att höja maximibeloppet för mål som omfattas av detta förfarande till minst 5 000 euro. Om kommissionen anser att maximibeloppet skall vara 3 500 euro eller lägre bör det inte vara möjligt att överklaga. Om ett maximibelopp högre än 3 500 euro fastställs, är det berättigat att man skall kunna överklaga i tvister rörande belopp som är högre än 3 500 euro.

6.12.4 Om det blir möjligt att överklaga vill EESK göra kommissionen uppmärksam på att lagen bör innehålla garantier för att en domstol skall kunna skjuta upp verkställandet av en dom i överklagandeprocessen där ett omedelbart verkställande skulle kunna få allvarliga och oönskvärda konsekvenser för den överklagande parten eller göra överklagandet meningslöst. I dessa fall skulle uppskjutande av verkställande exempelvis kunna ske på villkor att vederbörande ställer säkerhet.

⁽¹⁸⁾ Så är det redan i flera medlemsstater. I Portugal är exempelvis den allmänna regeln att man inte kan överklaga i mål rörande belopp som är lägre än 3 750 euro.

6.12.5 Om överklagande möjliggörs bör det stå klart att detta innebär ett undantag från artikel 8 – enligt vilken parterna inte behöver företräddas av en advokat – och att medlemsstaternas egna processrättsliga bestämmelser, där det särskilt föreskrivs att den som överklagar skall företräddas av en advokat, i stället skall gälla.

6.13 Artikel 14 – Kostnader

6.13.1 Det bör framhållas att bestämmelserna om kostnader är rimliga. Men samtidigt bör man påpeka att användningen av vaga och subjektiva begrepp som "orättvist eller oskäligt" inte är förenlig med harmoniseringsmålet. Denna faktor kan leda till skillnader på ett så viktigt område som förfarandets kostnader.

6.13.2 Kommittén vill också upprepa ett förslag från behandlingen av betalningsföreläggandet, nämligen att man tydligt bör ange att medlemsstaternas bestämmelser om införlivande av direktiv 2003/8/EG av den 27 januari 2003 om rätts hjälp skall vara tillämpliga i dessa fall ⁽¹⁹⁾.

6.13.3 Kommittén anser därför att det absolut bör bli obligatoriskt att på förhand informera parterna om kostnaderna och (eventuell) ersättning för advokatarvoden i jämförelse med eventuella andra tillämpliga rättsliga förfaranden, så att parterna får en verklig valmöjlighet.

6.14 Artikel 16 – Omprövning av domen

6.14.1 Kommittén vill fästa uppmärksamheten på att det inte föreligger någon tidsfrist för utövandet av denna rättighet, och att en vag formulering som "handlar utan dröjsmål" inte är godtagbar. Kommittén anser därför att man, om avsikten verkligen är att slå vakt om svarandens konkreta möjligheter till försvar (i de fall delgivningen inte skett på ett korrekt sätt eller svaranden inte kunnat försvara sig på grund av force majeure eller utan egen förskyllan), utan onödiga dröjsmål måste fastställa en exakt tidsfrist för ansökan om omprövning av en dom, så att man kan undvika ageranden avsedda att försvåra delgivningen eller orsaka förseningar.

6.15 Formulär i bilagorna

6.15.1 Det föreslagna systemet bygger på att formulären som utgör bilagorna I, II och III till förslaget används. Att formulären är ändamålsenliga är därför en förutsättning för att förfarandet skall fungera väl.

6.15.2 EESK tvivlar starkt på att formulären är effektiva och praktiska vid gränsöverskridande tvister.

⁽¹⁹⁾ EUT L 26, s. 41, 31.1.2003.

6.15.3 Anta att ett italienskt företag lämnar in en ansökan vid en italiensk domstol mot en polsk konsument. På vilket språk skall den polska konsumenten motta delgivningen och kopia på ansökan? På italienska eller polska? Om ansökan är på italienska, vilken garanti finns det för att konsumenten förstår den och kan avgöra om han eller hon skall gå i svaromål? Om den är på polska, vem har då ansvaret för översättningen? Och vem står för kostnaderna?

6.15.4 Förutom att kryssa för olika alternativ måste svaranden också skriva text. Vem ansvarar för översättningen av texten? Vem garanterar att översättningen är korrekt?

6.15.5 Rådets förordning nr 1348/2000 av den 29 maj 2000 om delgivning i medlemsstaterna av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur löser inte de problem som nämnts ovan, eftersom det utmärkande för det förfarande som här behandlas är att det är informellt och snabbt.

6.15.6 Även om den polske konsumenten i det hypotetiska fallet ovan får en delgivning på sitt modersmål är det inte klart på vilket språk svaromålet skall avfattas. Vem skall översätta det från polska till italienska? Och på vilket språk skall motfordran formuleras? Hur skall den översättas? I båda fallen

uppstår svårigheter som kan få negativa effekter för förfarandets tidsfrister och kostnader.

6.15.7 Därför uppmanar EESK kommissionen att överväga hur man bäst kan säkerställa att användningen av dessa formulär i gränsöverskridande tvister inte strider mot målsättningarna om snabbhet, låga kostnader och skydd av svarandens rätt till försvar.

6.15.8 Kommittén anser även att alla formulär är alltför komplicerade för att personer utan juridisk utbildning skall kunna fylla i dem.

6.15.9 En rad begrepp som "räntesats", "% över ECB:s basränta", "utebliven försäljning", "infriande av förpliktelse", "tredskodom" och "motfordran" är faktiskt inte lätta att förstå för lekmän, och eftersom kommissionen föreslår att det i samband med denna procedur inte skall vara obligatoriskt att företrädas av en advokat bör det säkerställas att målgruppen för formulären kan förstå dem och fylla i dem korrekt.

6.15.10 Eftersom det inte är uteslutet att parterna kan företrädas av advokat eller tredje part bör denna möjlighet tydligt framgå i formulären.

Bryssel den 14 februari 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Anne-Marie SIGMUND